

Przeciwdziałanie przez ZUS w Polsce błędom i nadużyciom w zakresie właściwego ustawodawstwa i wydawania zaświadczeń A1

Counteracting errors and abuses by Social Insurance Institution (ZUS)
in Poland in the area of relevant legislation and issuing A1 certificates

ANDRZEJ SZYBKIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych / Social Insurance Institution*

ORCID: 0000-0001-7384-3031

e-mail: asz8@onet.eu

Summary: The publication addresses the issue of the activity of the Social Insurance Institution regarding counteracting abuses in the area of determining the applicable legislation on the basis of EU Regulation No. 883/2004. The author discusses the methods used by the Social Insurance Institution to combat the forgery of the A1 certificate of being subject to the relevant legislation and the issues of international proceedings of the Social Insurance Institution with foreign institutions, as well as IT tools prepared by the Social Insurance Institution for verifying the relevant applicable legislation.

Key words: applicable legislation, A1 certificate, EU Regulation No. 883/2004, abuse, combat the forgery, Social Insurance Institution

Streszczenie: Publikacja porusza kwestię aktywności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczącej przeciwdziałania nadużyciom w obszarze ustalania właściwego ustawodawstwa na gruncie rozporządzenia UE nr 883/2004. Autor omawia stosowane przez ZUS sposoby zwalczania fałszerstw zaświadczenia A1 o podleganiu właściwemu ustawodawstwu oraz kwestie postępowań międzynarodowych ZUS z instytucjami zagranicznymi, jak również narzędzia informatyczne przygotowane przez ZUS dla weryfikacji ustawodawstwa właściwego.

Słowa kluczowe: ustawodawstwo właściwe, zaświadczenia A1, rozporządzenie UE nr 883/2004, nadużycia, zwalczanie fałszerstw, Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wstęp

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykonuje liczne zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego także w wymiarze międzynarodowym. Realizuje m.in. przepisy unijnych rozporządzeń o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Chodzi o:

– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (rozporządzenie podstawowe),

– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (rozporządzenie wykonawcze),

– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami.

* ul. Szamocka 3, 5; 01-748 Warszawa, tel. +48 22 667 26 20.

dzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo.

W praktyce stosowanie tych rozporządzeń oznacza obsługę przez terenowe jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych indywidualnych spraw osób zainteresowanych ustaleniem państwa, do którego należy płacić składki lub zainteresowanych przyznaniem emerytury, renty, czy zasiłku – w przypadkach obejmujących pracę w Polsce i za granicą w państwach członkowskich UE/EFTA lub w razie zamieszkiwania w tych państwach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wystawia zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniom społecznym w Polsce oraz ustala właściwe ustawodawstwo, czyli system prawa danego państwa, do którego powinny być opłacane składki na ubezpieczenia społeczne. Zaświadczenie potwierdzające ustawodawstwo polskie uregulowane zostało w rozporządzeniu nr 987/2009. Wzór tego zaświadczenia, czyli tzw. dokumentu przenośnego A1 (ang. *portable document*), określiła Komisja Administracyjna ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego, będąca organem pomocniczym Komisji Europejskiej dla realizacji wymienionych unijnych rozporządzeń.

Realizując rozporządzenia o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, mogą zaistnieć nieprawidłowości co do stosowania tych przepisów przez ubezpieczonych lub płatników składek. Czasami dochodzi również do nadużyć w zakresie zabezpieczenia społecznego w wymiarze międzypaństwowym, tj. dotyczącym więcej niż jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Walka z nadużyciami na gruncie przepisów unijnych o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jest jednym z celów strategicznych i operacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w obszarze transgranicznej współpracy.

System EESSI – Aplikacja Krajowa w ZUS zintegrowana z bazami danych

Wykonawstwo rozporządzeń Unii Europejskiej o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego wymaga współpracy między

polskim ZUS a innymi instytucjami ubezpieczeń społecznych w pozostałych państwach członkowskich UE/EFTA. Dotyczy ona spraw indywidualnych, realizacji praw osób migrujących, m.in. w zakresie ustalenia właściwego ustawodawstwa na podstawie rozporządzeń o koordynacji.

Dla tej współpracy rozporządzenie nr 883/2004, jako zasadę, nakazuje elektroniczną wymianę danych między instytucjami właściwymi państw członkowskich UE/EFTA.

W związku z tym utworzony został – na poziomie centralnym przez Komisję Europejską oraz na poziomie krajowym przez władze i instytucje państw członkowskich – system elektronicznej wymiany informacji z zakresu zabezpieczenia społecznego (*Electronic Exchange of Social Security Information*, EESSI).

Od 1 lipca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przystąpił do elektronicznej wymiany informacji w systemie EESSI w zakresie spraw z obszaru ustawodawstwa właściwego. Zakład przygotował w tym celu i wdrożył złożone oprogramowanie, realizujące ponad 80 procesów elektronicznej wymiany danych z zagranicznymi instytucjami, w ramach których przekazywane są elektroniczne formularze (tzw. SED).

Wdrożenie systemu EESSI przez ZUS przyczynia się do ograniczenia ryzyka nieprawidłowości w zakresie jakości danych, jak również nadużyć i oszustw, które mogły zaistnieć w przypadku papierowej pocztowej wymiany informacji i procedowania spraw w taki tradycyjny sposób. Obecnie elektroniczna forma wymiany korespondencji między instytucjami pozwala Zakładowi na precyzyjne adresowanie spraw, ogranicza błędy pisarskie i zapewnia bardziej efektywną współpracę oraz eliminuje czas przeznaczony na korespondencję tradycyjną pocztą.

Na potrzeby EESSI Zakład wdrożył własne, autorskie rozwiązanie informatyczne – Aplikację Krajową (AKE), czyli oprogramowanie wysoko specjalistyczne, zintegrowane z bazami danych i aplikacjami wykorzystywanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w bieżącej pracy. To oprogramowanie pozwala m.in. na:

- pobieranie danych z baz danych ZUS do elektronicznych dokumentów,
- wsparcie użytkowników aplikacji, czyli pracowników ZUS, przez automatyczne zaczytywanie wskazanych danych (co pozwala uniknąć błędów przy przepisywaniu danych),
- zaciąganie informacji z przychodzących dokumentów,
- usprawnienie procesu wystawiania dokumentów przenośnych A1.

W aplikacji krajowej ZUS nie tylko wymienia dane z instytucjami zagranicznymi, ale również tworzy i generuje dokumenty przenośne PD A1.

Aplikacja Krajowa dla EESSI w ZUS pozwala m.in. na:

- szybką wymianę informacji z dziedziny zabezpieczenia społecznego drogą elektroniczną z instytucjami państw UE/EFTA przez wymianę dokumentów elektronicznych (SED-ów);
- eliminację błędów pisarskich przez zaczytywanie danych między polami formularzy elektronicznych (SED) i aplikacją krajową (i odwrotnie);
- sprawną komunikację, tj. właściwe kierowanie formularzy elektronicznych zgodnie z repozytorium instytucji (Institution Repository, IR),
- elektroniczny obieg dokumentów, który umożliwi wcześniejsze podjęcie czynności zarządczych lub kontrolnych, zmierzających do wyeliminowania przypadków błędów lub nadużyć, m.in. przez wdrażanie działań antyfraudowych w sprawach jednostkowych lub grupach spraw;
- tworzenie i zapisywanie wydanych zaświadczeń A1 z unikalnym numerem identyfikacyjnym;
- wyszukiwanie – w trakcie analizy spraw bieżących – poprzednich zaświadczeń A1, jakie wydano już dla danego ubezpieczonego, co z kolei ułatwia weryfikację wcześniej dokonanych ustaleń.

Aktualnie ZUS realizuje kolejne modyfikacje oprogramowania, obejmujące usprawnienia aplikacyjne mające na celu zwiększenie poziomu automatyzacji obsługi spraw.

Elektronizacja wniosków o wydanie zaświadczenia A1 na PUE ZUS oraz elektroniczne wydawanie PD A1

Na podstawie rozporządzenia nr 987/2009 Zakład Ubezpieczeń Społecznych wystawia dokumenty przenośne A1 potwierdzające polskie ustawodawstwo, czyli to, że zgodnie z prawem składki na ubezpieczenia społeczne danego pracownika lub prowadzącego działalność powinny być opłacane do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych. Chodzi o przypadki wykonywania pracy transgranicznie, czyli np. delegowanie z Polski do pracy za granicę, z czasowym kontynuowaniem ubezpieczeń w Polsce, czy też wykonywanie jednocześnie pracy w kilku krajach, np. jako kierowca tira.

Od 1 kwietnia 2022 r. wnioski o wydanie przez ZUS dokumentu PD A1 są składane wyłącznie w formie elektronicznej poprzez Platformę Usług Elektronicznych ZUS. Wynika to z nowelizacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dokonanej z inicjatywy ZUS.

Dla celów ułatwienia i wsparcia wnioskodawców, czyli pracodawców i ubezpieczonych ubiegających się o dokument A1, Zakład przygotował na Platformie Usług Elektronicznych specjalny kreator wniosku. Kreator wniosku o wydanie zaświadczenia A1 prowadzi wnioskodawcę krok po kroku przez proces wypełniania wniosku i wyświetla podpowiedzi do kolejno uzupełnianych pól. System weryfikuje też poprawność logiki wprowadzania danych, np. pilnuje właściwego wpisywania dat, numeru PESEL itp.

Kolejną zmianą wynikającą z nowelizacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest wprowadzenie zasady, że ZUS wystawia dokument przenośny A1 w formie elektronicznego dokumentu. Wydruk dokumentu PD A1 ma moc zrównaną z oryginałem.

W obiegu prawnym mogą więc pojawić się liczne wydruki takich zaświadczeń. Aby sprawdzić, czy nie zostały one sfalszowane, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przygotował specjalne narzędzie informatyczne umożliwiające weryfikację prawdziwości dokumentu przenośnego A1 wystawionego przez ZUS – walidator online. Walidator jest narzędziem antyfraudowym. Pozwala w łatwy sposób wykry-

wać fałszerstwa dokumentu A1 oraz posługiwanie się unieważnionym już dokumentem za granicą. Jest to narzędzie szczególnie przydatne dla zagranicznych organów kontrolnych, które sprawdzają posiadanie przez pracowników pochodzących z Polski i np. oddelegowanych do pracy do danego kraju dokumentu przenośnego A1. W trakcie warsztatów zorganizowanych przez Europejską Agencję Zatrudnienia (ELA) narzędzie to spotkało się z bardzo pozytywnymi ocenami ze strony instytucji państw członkowskich UE, np. administracji celnej Niemiec.

Usługa walidatora ZUS umożliwia sprawdzenie online ważności dokumentu A1 wydanego przez ZUS po podaniu żądanych informacji.

Usługa walidatora jest dostępna również w angielskiej wersji językowej w witrynie www.zus.pl. Dzięki temu instytucje lub inne podmioty zagraniczne mogą w prosty sposób sprawdzić, czy dokument A1, który został im okazany, jest autentyczny i ważny.

Walidator pozwala na weryfikację dokumentu A1 po podaniu:

- typu identyfikatora ubezpieczonego (lub płatnika składek) i jego numeru,
- imienia i nazwiska ubezpieczonego,
- okresu, na który został wydany dokument A1 i daty jego wydania,
- danych identyfikujących dokument (pole nieobowiązkowe),

Po podaniu danych i przyciśnięciu „Szukaj”, pojawi się jeden z 3 komunikatów:

- 1) zaświadczenie A1 istnieje w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jest ważne,
- 2) zaświadczenie A1 istnieje w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ale zostało unieważnione,
- 3) brak zaświadczenia A1 w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powyższa usługa jest zgodna z RODO i efektywnie przyczyni się do ograniczenia fałszerstw zaświadczeń A1 wystawianych przez ZUS oraz posługiwania się nieważnymi dokumentami A1 (których termin ważności wygasł, zostały anulowane lub został skrócony okres delegowania).

Współpraca z płatnikami i ubezpieczonymi w kontekście wspierania osób migrujących w ich prawach

Dla ograniczenia przypadków błędów i nadużyć Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmuje liczne działania edukacyjne i popularyzatorskie, przekazując wiedzę ekspercką z zakresu przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego do pracodawców, związków zawodowych oraz środowisk zainteresowanych ochroną prawną pracowników delegowanych.

W okresie pandemii ZUS prowadził m.in. warsztaty dla płatników z obsługi kreatora wniosku o PD A1 na Platformie Usług Elektronicznych. Pracownicy ZUS brali udział w konferencjach i warsztatach m.in. Stowarzyszenia Agencji Zatrudnienia (SAZ) w kontekście delegowania do sektora opieki. Zakład zorganizował również szkolenie dla *Faire Mobilitat* – sieci doradczej w Niemczech na rzecz praw osób migrujących. Zakład wspiera również inicjatywy na rzecz legalnego delegowania i ochrony pracowników transgranicznych, realizowane m.in. ze strony pracodawców (np. ELMI) oraz związków zawodowych (m.in. ZZ Budowlani).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych bierze udział w projektach i cennych inicjatywach na rzecz usprawnienia usług socjalnych dla osób migrujących i mających na celu ograniczenie nadużyć i łamania praw osób migrujących. W ostatnim czasie wspierał w pracach badawczych m.in. Uniwersytet w Bremie czy Uniwersytet w Poznaniu.

Eksperti ZUS uczestniczą w realizowanym pod auspicjami Komisji Europejskiej projekcie ESPASS (European Social Security Pass). Wraz z Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS) Zakład brał udział w przygotowaniu *Proof of Concept* (POC) dla projektu European Social Security Pass (ESSPASS) z wykorzystaniem technologii *Blockchain*. Obecnie w projekcie tym ZUS pełni rolę tzw. eksperta merytorycznego (*subject matter expert*). Pracownicy Zakładu biorą udział w spotkaniach grup biznesowych w ramach projektu oraz dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem w zakresie dokumentów A1.

Dla wypracowania metod i środków zwalczania transgranicznych błędów i nadużyć, istotne jest również uczestnictwo ekspertów ZUS w:

- platformie eksperckiej ESIP (European Social Insurance Platform), gdzie poruszany jest m.in. kontekst wstecznej weryfikacji ustawodawstwa oraz działań przeciwdziałających fałszowaniu PD A1,
- w grupie *ad hoc* dla przygotowania rozwiązań w zakresie telepracy,
- sieci H5NCP na podstawie decyzji H5 przeciwdziałającej błędom i nadużyciom transgranicznym w obszarze zabezpieczenia społecznego,
- działaniach organizowanych przez Europejską Agencję Zatrudnienia (ELA) w kontekście wymiany danych i egzekwowania prawa (pomocniczo w obszarze zabezpieczenia społecznego).

Realizacja procedury dialogu oraz własne działania kontrolne ZUS

Współpraca między instytucjami w obszarze właściwego ustawodawstwa na gruncie rozporządzeń z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego niejednokrotnie wymaga konsultacji merytorycznych oraz ustalania interpretacji prawa unijnego w kontekście krajowych regulacji, określających zasady ubezpieczeń społecznych oraz definiujących pojęcia ubezpieczonego, pracownika, działalności i inne.

Różnice w interpretacji i stosowaniu prawa Unii Europejskiej w kontekście prawa krajowego mogą powodować dyskusje i spory między instytucjami różnych państw członkowskich co do właściwego ustalenia państwa, w którym należy opłacać składki za określonego pracownika lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek.

W celu wypracowania wspólnego stanowiska między instytucjami, które mają różne zapatrywanie na daną sprawę, Komisja Administracyjna ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego wydała decyzję Nr A1 z 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa

właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizuje postanowienia tej decyzji i przewidzianą w niej procedurę dialogu. Z własnej inicjatywy podejmuje również działania kontrolne dotyczące prawidłowości ustalania przez płatników właściwego ustawodawstwa i prawidłowości opłacania składek. Wyjaśnianie nieprawidłowości na tle wyników kontroli przeprowadzanych przez właściwe zagraniczne służby inspekcji w państwie zatrudnienia stanowi istotny element wspierający weryfikację ustawodawstwa właściwego, dokonywaną na poziomie krajowym w ramach doraźnych oraz planowych kontroli płatników składek w zakresie spełnienia warunków do wysłania za granicę, przy jednoczesnym utrzymaniu podlegania polskiego ustawodawstwa w stosunku do wysłanych osób.

Zakład na bieżąco konfrontuje informacje przekazywane przez instytucje zagraniczne i udziela im odpowiedzi w razie wątpliwości co do prawidłowego ustalenia ustawodawstwa. Najczęściej podnoszone kwestie w sprawach, w których polskie ustawodawstwo zostało ustalone, to:

- 1) na podstawie art. 12 ust. 1 i art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 (pracownicy delegowani; pracownicy aktywni w kilku państwach UE/EFTA):
 - brak znacznej części działalności firmy delegującej w Polsce (obroty poniżej 25%, brak infrastruktury w Polsce);
 - oddanie pracowników do dyspozycji użytkownikowi zagranicznemu (twierdzenie, że faktycznym pracodawcą jest firma w państwie przyjmującym, a nie firma delegująca);
 - marginalny charakter pracy w Polsce lub wykonywanie pracy tylko w jednym państwie członkowskim (w przypadku pracowników, którzy otrzymali zaświadczenia na podstawie art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004);
 - ustalenie faktycznej siedziby pracodawcy w innym państwie członkowskim, a nie w Polsce (np. z uwagi na silne powiązania kapitałowe i osobowe z zagra-

- nicznych kontrahentem, czy brak odpowiedniej infrastruktury w Polsce);
- tzw. niedozwolone zastępowanie pracowników delegowanych;
 - niespełnienie warunku podlegania polskiemu ustawodawstwu przez miesiąc przed delegowaniem dla celów zastosowania art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 (w szczególności w odniesieniu do obywateli państw trzecich);
- 2) na podstawie art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004:
- przekroczenie maksymalnego okresu 24 miesięcy delegowania wynikającego z art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004;
 - brak spełnienia warunku prowadzenia „znaczej części działalności” na terenie Polski;
 - kwestionowanie istnienia w Polsce „centrum zainteresowania” dla prowadzonej działalności;
 - marginalny charakter działalności prowadzonej w Polsce;
- 3) na podstawie art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 – marginalny charakter pracy (najczęściej roznoszenie ulotek za granicą) w przypadku sytuacji zbiegu pracy najemnej za granicą oraz pracy na własny rachunek w Polsce.

Liczba zaświadczeń A1 wystawionych przez ZUS (ogółem) wynosiła w ostatnich latach:

- a) 2019 – 647 969 (wzrost w stosunku do 2018 r. o 6,98%),
- b) 2020 – 619 127 (spadek w stosunku do 2019 r. o 4,45%, główna przyczyna to pandemia Covid-19),
- c) 2021 – 676 775 (wzrost w stosunku do 2020 r. o 9,31%),
- d) I–VI 2022 – 356 865 (w analogicznym okresie 2021 r. wydano 326 145 zaświadczeń; wzrost w stosunku do I półrocza 2021 r. o 9,42%).

W 2021 r. wpłynęło łącznie 106 spraw, które dotyczyły 1224 osób (głównie pracowników najemnych, w mniejszym stopniu osób pracujących na własny rachunek). Państwa, które przesłały wnioski to: Słowacja (54), Belgia (42), Francja (3), Czechy (3), Niemcy (2) oraz Holandia (2). W 86 sprawach utrzyma-

no polskie ustawodawstwo. W 14 sprawach zostało ono zmienione na inne niż polskie. W 6 sprawach zostało utrzymane polskie ustawodawstwo jedynie za część okresu, którego dotyczył wniosek. Zakład Ubezpieczeń Społecznych utrzymał w mocy 3075 dokumentów A1, a wycofał 254.

Z kolei w I półroczu 2022 r. wpłynęło do ZUS łącznie 49 takich spraw, które dotyczyły 228 osób (głównie pracowników najemnych, w mniejszym stopniu osób pracujących na własny rachunek). Państwa, które przesłały wnioski to: Belgia (41), Niemcy (3), Słowacja (3) oraz Czechy (2). W 22 sprawach utrzymano polskie ustawodawstwo. W 8 sprawach zostało ono zmienione na inne niż polskie. W 7 sprawach zostało utrzymane polskie ustawodawstwo jedynie za część okresu, którego dotyczył wniosek. Utrzymano w mocy 233 dokumenty A1, wycofano 42.

Należy zauważyć, że w porównaniu ze skalą wydawanych przez ZUS dokumentów przenośnych A1 skala nieprawidłowości związanych z ustalaniem właściwego ustawodawstwa, w tym delegowaniem, jest marginalna. Oznacza to, że płatnicy i ubezpieczeni w przytłaczającej większości właściwie i uczciwie realizują przepisy rozporządzeń UE o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a przypadki nieprawidłowości czy oszustw stanowią margines, zwalczany z całą stanowczością przez ZUS. Sprawy fałszowanych dokumentów przenośnych A1 są zgłaszane przez Zakład do organów ścigania w celu wszczęcia postępowania karnego.

Poza współpracą z instytucjami zagranicznymi w ramach ww. śledztw ZUS udziela również odpowiedzi na pytania instytucji zagranicznych, które najczęściej zwracają się o przekazanie następujących informacji:

- czy dana osoba otrzymała zaświadczenia A1, jeśli tak, to za jaki okres,
- czy dana osoba jest zgłoszona w polskim systemie zabezpieczenia społecznego,
- o prowadzonej działalności,
- o weryfikację autentyczności zaświadczeń A1.

W ramach walki z fałszowaniem dokumentów A1 ZUS wykrył 411 takich dokumentów w obrocie prawnym, które w okresie styczeń

2019 – czerwiec 2022 nie zostały wydane przez ZUS, a zatem zostały sfalszowane. Należy liczyć na to, że dodatkowym istotnym wsparciem w walce z fałszowaniem tych dokumentów będzie walidator dokumentów A1 udostępniony przez Zakład online.

Wnioski

Zakład Ubezpieczeń Społecznych stoi na straży prawidłowej realizacji rozporządzeń o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, dokonując oceny i weryfikacji właściwego ustawodawstwa w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Skala nieprawidłowości w obszarze ustalania właściwego ustawodawstwa na tle setek tysięcy wystawianych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokumentów A1 ma charakter marginalny.

Ponadto Zakład realizuje liczne działania edukacyjne i przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie świadomości, wiedzy i kompetencji

ubezpieczonych i płatników w zakresie legalnego delegowania oraz ustalania właściwego ustawodawstwa w przypadkach transgranicznych, w tym szczególnie w razie wykonywania pracy w kilku państwach.

Eksperti ZUS angażują się w projekty mające na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa wydawanych dokumentów A1 (np. ESSPASS) oraz identyfikację i eliminację barier prawnych, proceduralnych i informacyjnych w korzystaniu przez pracowników i prowadzących działalność ze swobody przepływu w ramach Unii Europejskiej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wdrożył nowoczesne rozwiązania informatyczne, elektroniczując i automatyzując procesy wystawiania zaświadczeń A1, ich rozpatrywania oraz współpracy i wymiany danych z zagranicznymi instytucjami państw UE/EFTA, w tym system EESSI. Kolejne usprawnienia procesów i oprogramowania będą realizowane w następnych latach.

BIBLIOGRAFIA/REFERENCES

- Bińczycka-Majewska Teresa. *Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej*. Zakamycze, 1999.
- Dziesięniak Dorota. *Zabezpieczenie społeczne w Unii Europejskiej – koordynacja świadczeń*. Warszawa, 2004.
- Dziesięniak Dorota. „Charakter prawny decyzji Komisji Administracyjnej do spraw Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego”. *Ubezpieczenia Społeczne* nr 1–2 (2011): 17–23.
- Jorens Yves, Simon Roberts, Carlos Garcia de Cortzar, Bernhard Spiegel, Grega Strban. *Think Tank Report 2010: Analysis of Selected Concepts of the Regulatory Framework and Practical Consequences on the Social Security Coordination*. Ghent, Belgium: Ghent University, Department of Social Law, 2010.
- Szybkie Andrzej. „Zwalczanie błędów i nadużyć związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, na przykładzie przeciwdziałania nadpłatom emerytur na zagraniczne rachunki bankowe”. *Ubezpieczenia Społeczne. Teoria i praktyka* nr 2(2018): 19–32.
- Ślęzak Krzysztof. *Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego*. Warszawa: Wolters Kluwer, Warszawa, 2012.
- Świątkowski Andrzej Marian. *Europejskie prawo socjalne. Tom III. Europejskie prawo ubezpieczeń społecznych*. Warszawa: Dom Wydawniczy ABC, 2000.
- Uścińska Gertruda. „Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego jako instrument rozwoju swobody przepływu osób. Nowe regulacje unijne”. *Polityka Społeczna* nr 11–12 (2010): 1–5.
- Uścińska Gertruda. „Nowe regulacje w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego”. *Praca i Zabezpieczenie Społeczne* nr 10 (2010): 2–8.
- Uścińska Gertruda. *Zabezpieczenie społeczne osób korzystających z prawa do przemieszczania się w Unii Europejskiej*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2013.